

Acest proiect este
finanțat de către
Uniunea Europeană

**Project "Cutting edge improvements in the public
procurement system in Moldova through
inclusiveness, creativity and
law-abiding practices"**

Acest proiect este implementat de
IDIS „Viitorul”

**Practici de detectare și contracarare a practicilor anticoncurențiale în cadrul
procedurilor de achiziție publică.**

Acest proiect este
finanțat de către
Uniunea Europeană

Project "Cutting edge improvements in the public
procurement system in Moldova through
inclusiveness, creativity and
law-abiding practices"

Acest proiect este implementat de
IDIS „Viitorul”

Practicile anticoncurențiale în cadrul procedurilor de achiziție publică:

- Presupun o înțelegere secretă sau o practică concertată între doi sau mai mulți ofertanți, de fixare a prețului sau de împărțire a pieței, în scopul influențării rezultatelor licitației.
- Privează procesul de achiziție publică de manifestarea concurenței reale între ofertanți.
- Conduc la creșterea prețurilor de achiziție și la scăderea calității produselor sau serviciilor.
- Au impact negativ asupra autorităților contractante și, implicit, asupra consumatorilor.
- Pot viza orice produse, servicii, lucrări.

Acest proiect este
finanțat de către
Uniunea Europeană

Project "Cutting edge improvements in the public
procurement system in Moldova through
inclusiveness, creativity and
law-abiding practices"

Acest proiect este implementat de
IDIS „Viitorul”

Caracteristici de piață care favorizează practicile anticoncurențiale în cadrul achizițiilor publice (I)

Numărul limitat de ofertanți – ca rezultat al numărului redus de concurenți pe piață sau al criteriilor de calificare și selecție prea restrictive.

Omogenitatea produselor – produsele diferite, mai ales prin calitate, constituie o dimensiune suplimentară de manifestare a concurenței.

Simetria cotelor de piață – concurenții de dimensiuni diferite nu au motivația pentru a recurge la practici anticoncurențiale.

Simetria costurilor – întreprinderile eficiente nu au motivația de a intra într-o practică anticoncurențială.

Ofertare recurentă – frecvența ofertării facilitează repartizarea contractelor între ofertanți.

Transparența pieței – concurenții pot observa cu ușurință elemente esențiale din activitatea celorlalți: prețuri, structuri de cost, vânzări etc.

Asociațiile profesionale – mediu propice întâlnirii membrilor și schimbului de informații sensibile concurențial.

Acest proiect este
finanțat de către
Uniunea Europeană

Project "Cutting edge improvements in the public
procurement system in Moldova through
inclusiveness, creativity and
law-abiding practices"

Acest proiect este implementat de
IDIS „Viitorul”

Indicatori comportamentali care pot sugera o practică anticoncurențială (I)

- același ofertant are adesea cea mai ieftină ofertă;
- anumite companii câștigă în anumite zone geografice – acesta poate fi un semn al unei împărțiri a pieței pe criterii geografice;
- alternarea aceluiași companii în câștigarea licitațiilor – poate sugera existența unui mecanism de distribuire a contractelor între participanții la licitații;
- retragerea neașteptată din licitație sau omiterea de transmitere a informațiilor suplimentare solicitate de autoritatea contractantă, ceea ce conduce la descalificarea din licitație;
- ofertantul câștigător subcontractează în mod constant către ofertanții necâștigători;
- ofertantul câștigător nu acceptă contractul, mai târziu constatându-se că este subcontractor;
- întâlniri între ofertanți cu puțin timp înainte de termenul limită de depunere a ofertelor.

Acest proiect este
finanțat de către
Uniunea Europeană

Project "Cutting edge improvements in the public
procurement system in Moldova through
inclusiveness, creativity and
law-abiding practices"

Acest proiect este implementat de
IDIS „Viitorul”

Indicatori comportamentali care pot sugera o practică anticoncurențială (II)

- anumiți ofertanți licitează valori greu de explicat (sume fixe), pentru a semnaliza celorlalți poziția lor în clasamentul licitației;
- prețurile licitate de ofertanți sunt peste nivelul așteptat, iar diferențele între ele sunt foarte mici și sunt caracterizate de variabilitate scăzută;
- diferența de preț dintre câștigător și ceilalți ofertanți este mare, iar acest lucru nu poate fi explicat de structura costurilor sau alți factori obiectivi (licitări de curtoazie);
- anumiți ofertanți participă mereu împreună la licitații sau, din contră, nu participă niciodată la licitații unul împotriva celuilalt;
- în cazul desfășurării în mai multe etape a licitației, clasamentul ofertanților nu se schimbă de la o etapă la alta;
- două sau mai multe companii prezintă ofertă comună, chiar dacă cel puțin una dintre ele ar fi putut prezenta ofertă individuală.

Acest proiect este
finanțat de către
Uniunea Europeană

**Project "Cutting edge improvements in the public
procurement system in Moldova through
inclusiveness, creativity and
law-abiding practices"**

Acest proiect este implementat de
IDIS „Viitorul”

Indicatori specifici documentelor de licitație care pot sugera o practică anticoncurențială în cadrul licitației(III)

- greșeli identice de ortografie, de tehnoredactare, folosirea aceluiași font/format;
- ofertele conțin referințe la alte oferte;
- ofertele conțin numărul de telefon/fax, alte date care identifică alt ofertant;
- greșeli identice de calcul;
- estimări identice de costuri pentru anumite produse;
- oferte identice sau creșterea uniformă a prețurilor în două sau mai multe oferte;
- plicurile de la ofertanți diferiți prezintă aceleași ștampile.

Acest proiect este
finanțat de către
Uniunea Europeană

**Project "Cutting edge improvements in the public
procurement system in Moldova through
inclusiveness, creativity and
law-abiding practices"**

Acest proiect este implementat de
IDIS „Viitorul”

Indicatori specifici declarațiilor ofertanților care pot sugera o practică anticoncurențială (IV)

- justificarea prețurilor prin luarea în considerare a „prețurilor recomandate în sector”, „prețurile standard ale pieței”;
- utilizarea aceleiași terminologii la justificarea creșterii prețurilor;
- precizări referitoare la faptul că anumite companii nu vând într-o anumită zonă sau anumitor clienți;
- mențiuni privind faptul că o zonă sau un client „aparțin” altui furnizor;
- întrebări privind Certificatul de participare cu ofertă independentă;
- precizări care indică faptul că informații care nu au fost făcute publice se află, deja, în posesia concurenților (prețurile ofertate, detalii ale ofertei).

Acest proiect este
finanțat de către
Uniunea Europeană

**Project "Cutting edge improvements in the public
procurement system in Moldova through
inclusiveness, creativity and
law-abiding practices"**

Acest proiect este implementat de
IDIS „Viitorul”

Practicile anticoncurențiale în cadrul achizițiilor publice

Doi sau mai mulți ofertanți, în vederea obținerii unor venituri ilicite, prin comportamentul adoptat în cadrul uneia sau mai multor proceduri de achiziție publică, influențează rezultatele procesului de achiziție publică.

Participanții la o astfel de practică își coordonează comportamentul astfel încât:

- nu depun ofertă,
- retrag oferta,
- depun oferta conform înțelegerii sau ca rezultat al schimbului de informații dintre ofertanți.

Recurgerea la astfel de practici anticoncurențiale este favorizată de:

- caracteristicile pieței bunului/serviciului achiziționat;
- modul de planificare a procesului de achiziție publică.

Acest proiect este
finanțat de către
Uniunea Europeană

Project "Cutting edge improvements in the public
procurement system in Moldova through
**inclusiveness, creativity and
law-abiding practices**"

Acest proiect este implementat de
IDIS „Viitorul”

Cele mai frecvente forme de realizare a practicilor anticoncurențiale în cadrul achizițiilor publice (I)

Ofertarea închisă (complementară, de curtoazie, simbolică):

- Un competitor este de acord să prezinte o ofertă care este mai mare decât oferta câștigătorului desemnat.
- Un competitor prezintă o ofertă despre care se știe că este mult prea mare pentru a putea fi acceptată.
- Un competitor prezintă o ofertă ce conține termeni speciali despre care se știe că nu vor fi acceptați.

Acest proiect este
finanțat de către
Uniunea Europeană

Project "Cutting edge improvements in the public
procurement system in Moldova through

**inclusiveness, creativity and
law-abiding practices"**

Acest proiect este implementat de
IDIS „Viitorul”

Cele mai frecvente forme de realizare a practicilor anticoncurențiale în cadrul achizițiilor publice (II)

Reținerea de la ofertare

Unul sau mai mulți ofertanți care, în mod normal, ar participa cu
oferte în cadrul licitației sau care au participat la licitații similare în
trecut, se înțeleg:

să se abțină de la participare

sau

să retragă oferte deja depuse, astfel încât, licitația să fie câștigată
de un participant desemnat.

Acest proiect este
finanțat de către
Uniunea Europeană

Project "Cutting edge improvements in the public
procurement system in Moldova through
**inclusiveness, creativity and
law-abiding practices**"

Acest proiect este implementat de
IDIS „Viitorul”

Cele mai frecvente forme de realizare a practicilor anticoncurențiale în cadrul achizițiilor publice (III)

Alternarea ofertei

Toți participanții la înțelegere depun oferte, dar ofertantul câștigător este desemnat prin **rotație**, în funcție de:

valoarea contractului, alocându-se sume egale fiecărui participant

sau

în funcție de **volumul tranzacției**, corespunzător dimensiunii fiecărei companii participante.

Acest proiect este
finanțat de către
Uniunea Europeană

Project "Cutting edge improvements in the public
procurement system in Moldova through
**inclusiveness, creativity and
law-abiding practices**"

Acest proiect este implementat de
IDIS „Viitorul”

Cele mai frecvente forme de realizare a practicilor anticoncurențiale în cadrul achizițiilor publice (IV)

Alocarea pieței

Participanții decid să își împartă piețele între ei, prin:
alocarea anumitor clienți sau categorii de clienți;

sau

alocarea de produse;

sau

alocarea de teritorii.

Acest proiect este
finanțat de către
Uniunea Europeană

**Project "Cutting edge improvements in the public
procurement system in Moldova through
inclusiveness, creativity and
law-abiding practices"**

Acest proiect este implementat de
IDIS „Viitorul”

Cele mai frecvente forme de realizare a practicilor anticoncurențiale în cadrul achizițiilor publice (V):

Excluderea ofertanților calificați

Funcționarii publici responsabili pentru achizițiile publice pot facilita selecția unui ofertant favorizat prin excluderea nejustă a ofertanților calificați, adesea în complicitate cu un ofertant corupt. Aceasta se poate întâmpla în orice moment de la începutul elaborării documentelor de licitație până la primirea ofertelor.

Exemple de tactici de excludere a ofertanților eligibili sunt:

- Organizarea criteriilor înguste sau nejustificat de dificile de pre-calificare.
- Criterii de evaluare părtinitoare: De exemplu, într-o licitație internațională competitivă ce solicită furnizarea mărfurilor într-o perioadă foarte scurtă a contractului, deoarece aceasta ar putea exclude mulți ofertanți internaționali a căror transportări ar dura mai mult.

Acest proiect este
finanțat de către
Uniunea Europeană

**Project ”Cutting edge improvements in the public
procurement system in Moldova through
inclusiveness, creativity and
law-abiding practices”**

Acest proiect este implementat de
IDIS „Viitorul”

Cele mai frecvente forme de realizare a practicilor anticoncurențiale în cadrul achizițiilor publice (VI):

Achiziții publice inutile

Achizițiile publice inutile, excesive sau nepotrivite de mărfuri sau servicii, sau reparația inutilă poate indica corupție sau achiziții pentru uz personal sau pentru revânzare.

Indicatori de alarmă pentru achizițiile publice inutile:

- Volumul mare de achiziții neobișnuite sau inexplicabile de produse sau servicii de la un furnizor anume .
- Înlocuirea sau repararea după o perioadă de timp neobișnuit de scurtă.
- Analiza neobișnuită sau superficială a necesităților și justificarea pentru a susține
- necesitate de achiziționare a mărfurilor (în cantitățile achiziționate).

Acest proiect este
finanțat de către
Uniunea Europeană

**Project "Cutting edge improvements in the public
procurement system in Moldova through
inclusiveness, creativity and
law-abiding practices"**

Acest proiect este implementat de
IDIS „Viitorul”

Cele mai frecvente forme de realizare a practicilor anticoncurențiale în cadrul achizițiilor publice (VII):

Specificații aranjate

- Specificațiile aranjate apar când funcționarul public responsabil pentru achizițiile publice, deseori în complicitate cu un ofertant, elaborează o cerere de oferte ce conține specificații care sunt fie prea înguste, fie prea largi.
- Specificațiile înguste nejustificate permit calificarea doar a unui ofertant favorizat. În unele cazuri, funcționari publici responsabili pentru achizițiile publice permit ofertantului favorizat să elaboreze specificațiile.
- Specificațiile vaste nejustificate se folosesc la calificarea unui ofertant care de altfel nu se poate califica pentru a participa la licitație.

Acest proiect este
finanțat de către
Uniunea Europeană

**Project "Cutting edge improvements in the public
procurement system in Moldova through
inclusiveness, creativity and
law-abiding practices"**

Acest proiect este implementat de
IDIS „Viitorul”

**Cele mai frecvente forme de realizare a practicilor anticoncurențiale în
cadrul achizițiilor publice (VIII):
Manipularea procedurii de licitație**

Un funcționar public responsabil de achiziții, ca urmare a corupției, manipulează frecvent procesul de licitare în beneficiul unui ofertant favorizat. Aceste manipulări includ divulgarea informației cu privire la ofertele concurente, acceptarea ofertelor întârziate, schimbarea ofertelor și licitația repetată.

Indicii privind manipularea procedurii de licitație:

Indicații de modificări ale ofertelor după depunerea acestora: corectări în formă scrisă, ștergeri/radieri, sau inserări de text printre rânduri care schimbă informațiile cheie (adică prețurile, perioada de valabilitate a ofertei). Oferta câștigătoare este anulată pentru erori, iar licitația este repetată sau atribuită unei alte companii.

Acest proiect este
finanțat de către
Uniunea Europeană

**Project "Cutting edge improvements in the public
procurement system in Moldova through
inclusiveness, creativity and
law-abiding practices"**

Acest proiect este implementat de
IDIS „Viitorul”

**Cele mai frecvente forme de realizare a practicilor anticoncurențiale în
cadrul achizițiilor publice (VIII):
Manipularea procedurii de licitație**

Indicii privind manipularea procedurii de licitație:

- Ofertele nu sunt într-un plic sigilat.
- Ofertele nu sunt păstrate într-o locație sigură cu acces limitat.
- Acceptarea ofertelor întârziate.
- Termenul limită de prezentare a ofertelor este prelungit după ce unele dintre oferte au fost depuse.
- Ofertele prezentate „dispar”.
- Contractul nu a fost supus licitației repetate, chiar dacă au fost primite mai puține oferte decât numărul minim necesar.
- Lipsa de înregistrări scrise privind procesul de achiziții.
- Întârzieri în completarea evaluării sau întârzieri între publicarea anunțului privind ofertantul câștigător și semnarea contractului (poate indica negocierea condițiilor corupte).

Acest proiect este
finanțat de către
Uniunea Europeană

**Project "Cutting edge improvements in the public
procurement system in Moldova through
inclusiveness, creativity and
law-abiding practices"**

Acest proiect este implementat de
IDIS „Viitorul”

Cele mai frecvente forme de realizare a practicilor anticoncurențiale în cadrul achizițiilor publice (IX):

Comaniile fictive/ Comaniile Shell

Comaniile Shell sunt comaniile fictive (de multe ori firme de consultanta), de asemenea, numite „comanii-paravan”, care nu sunt entități legale, create în următoarele scopuri:

- Create pentru obținerea contractelor în moduri ne-transparent.
- Înființate de către funcționarii publici ai autorității contractante pentru emiterea facturilor false.
- Ca „oferanți din umbră” care depun oferte la prețuri mai mari pentru facilitarea alegerii câștigătorului desemnat și pentru a crea impresia de concurență.

Acest proiect este
finanțat de către
Uniunea Europeană

**Project "Cutting edge improvements in the public
procurement system in Moldova through
inclusiveness, creativity and
law-abiding practices"**

Acest proiect este implementat de
IDIS „Viitorul”

Măsuri de prevenire a practicilor anticoncurențiale, specifice autorităților contractante (I)

Informarea riguroasă, anterior procesului de achiziție publică, cu privire la:
produsele/serviciile disponibile pe piață care corespund necesității autorității contractante;

posibilii ofertanți;

tendențele pieței;

licitațiile anterioare organizate pentru achiziția aceluiași produs/serviciu;

asigurarea confidențialității în situațiile colaborării cu consultanți externi.

Maximizarea participării ofertanților

stabilirea unor criterii de calificare și selecție care nu limitează nejustificat concurența;

reducerea costurilor de ofertare (acordarea unei perioade rezonabile de pregătire a ofertei, conexarea licitațiilor);

divizarea contractelor de achiziție publică pe loturi pentru a permite participarea IMM-urilor.

Acest proiect este
finanțat de către
Uniunea Europeană

**Project "Cutting edge improvements in the public
procurement system in Moldova through
inclusiveness, creativity and
law-abiding practices"**

Acest proiect este implementat de
IDIS „Viitorul”

Măsuri de prevenire a practicilor anticoncurențiale, specifice autorităților contractante (II)

Definirea clară a cerințelor din caietele de sarcini și evitarea predictibilității

- utilizarea specificațiilor de performanță la definirea cerințelor;
- definirea specificațiilor luând în considerare produsele substituibile;
- varierea dimensiunii contractelor de achiziție publică, fie prin comasarea contractelor, fie prin divizarea acestora;
- schimbarea, de la an la an, a calendarului achizițiilor publice;
- în cazul atribuirii unui contract pe loturi, este recomandat ca numărul loturilor stabilite să nu fie similar cu numărul potențial de ofertanți și dimensiunea loturilor să fie diferită;
- organizarea de achiziții publice în comun cu alte autorități contractante, în situația contractelor de achiziție publică de dimensiuni reduse care se repetă periodic și care vizează produse similare.

Acest proiect este
finanțat de către
Uniunea Europeană

**Project "Cutting edge improvements in the public
procurement system in Moldova through
inclusiveness, creativity and
law-abiding practices"**

Acest proiect este implementat de
IDIS „Viitorul”

Măsuri de prevenire a practicilor anticoncurențiale, specifice autorităților contractante (III)

Evitarea comunicării între ofertanți

În cazul consultării pieței, se recomandă organizarea de întâlniri separate cu operatorii economici;

evitarea furnizării, la deschiderea ofertelor sau la comunicarea rezultatelor, de informații sensibile din punct de vedere concurențial, care ar putea denatura concurența în licitațiile următoare.

Instruirea personalului implicat în organizarea procedurilor de achiziții publice cu privire la riscurile unei practici anticoncurențiale;

Identificarea situațiilor care sugerează o posibilă practică anticoncurențială și sesizarea Consiliului Concurenței.

Acest proiect este
finanțat de către
Uniunea Europeană

**Project "Cutting edge improvements in the public
procurement system in Moldova through
inclusiveness, creativity and
law-abiding practices"**

Acest proiect este implementat de
IDIS „Viitorul”

Măsuri de prevenire a practicilor anticoncurențiale, specifice ofertanților
Ofertanții pot juca un rol important în detectarea practicilor
anticoncurențiale în cadrul achizițiilor publice, prin:
sesizarea autorității de concurență în cazul unei suspiciuni de practică
anticoncurențială;
aplicarea la politica de clemență a Consiliului Concurenței.
Politica de clemență este un tratament favorabil acordat de Consiliul
Concurenței întreprinderilor implicate într-un cartel, care cooperează cu
autoritatea de concurență în vederea descoperirii acestor practici
anticoncurențiale.